

五加属一新种*

薛祥骥 张如松

(浙江医科大学药理学系)

A NEW SPECIES OF ACANTHOPANAX MIQ.

Xue Xiang-ji Zhang Ru-song

(Faculty of Pharmacy, Zhejiang Medical University)

浙江五加 新种 图1

Acanthopanax zhejiangensis X. J. Xue et S. T. Fang¹⁾, sp. nov. (Sect. *Acanthopanax*)²⁾

Haec species proxima *A. rehderianum* Harms, a quo facile differt umbellis plerumque solitariis ad apicem ramulorum abbreviatorum dispositis, pedunculo longiore (2—8 cm longo), ramulis dense et minute castaneo-aculeatis.

Frutex 1—2 m altus, ramis griseo-brunneis flexibilibus arcuatis, ramuli internodio dense castaneo-hispido-aculeato, aculeis gracilibus leviter reflexis. Folia (3—4) 5-foliolata, petiolis 1—10.5 cm longis, aculeis 1—2(—3) instructis; foliola subsessilia chartacea, obovato-elliptica vel elliptica, 0.5—5 cm longa 0.3—1.8 cm lata, apice acuta vel breviter acuminata, basi acuta, supra atroviridia subtus pallidiora, utrinque glabra, margine praeter tertiam dimidiamve partem inferiorem integram serrata, costa supra paucisetacea, subtus pilis dispersis eglandulosis instructis, nervis lateralibus untrinsecus 4—6, supra subconspicuis, venulis tertiariis inconspicuis. Umbellae solitariae ad apicem ramulorum abbreviatorum dispositae, 1—1.8 cm diametro, 12—16-florae; pedunculi 2—8 cm longi, glabri, interdum prope medium flore solitario instructi; pedicelli 3—7 mm longi, glabri; flores flavo-virentes; calyx circ. 1.5 mm longus, glaber, margine 4—5-dentatus, dentibus deltoideis; petala 4—5, deltoideo-ovata, circ. 2 mm longa, sub anthesi reflexa; stamina 4—5, filamentis 2—3 mm longis; ovarium 4—5-loculare, stylis 4—5, circ. 1 mm longis, basi ad supra medium connatis. Fructus globosus, maturitate atrofusus, 6—8 mm diametro, stylis persistentibus 1 mm longis.

本种最接近匙叶五加 *A. rehderianum* Harms, 但它的伞形花序通常单生于短枝顶端,

* 本文承徐炳声老师指导、四川大学植物标本室借给有关标本,笔者在此深表谢意。

1) S. T. Fang (方尚土)。

2) 根据《中国植物志》第54卷87页所载,五加组 Sect. *Acanthopanax* 的主要特征是:花柱5,稀4—3,离生或基部至中部以下合生。但本种的5个(或4个)花柱却从基部至中部以上合生。

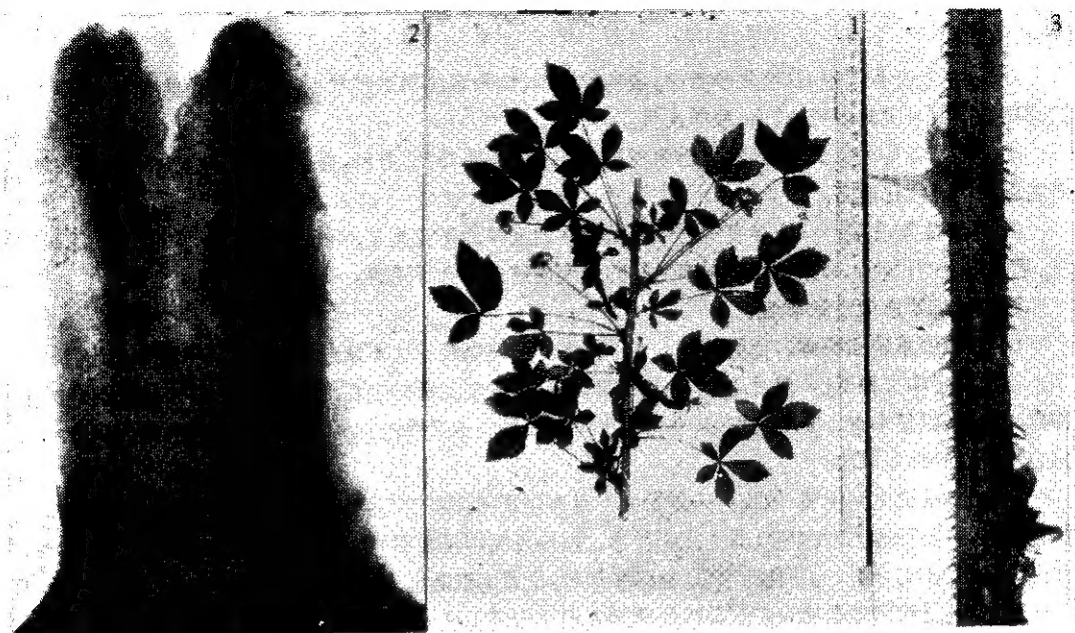

图1 浙江五加 *Acanthopanax zhejiangensis* X. J. Xue et S. T. Fang

1.花枝; 2.花柱,示基部至中上部合生; 3.一段小枝,示刚毛状细刺。

总花梗长2—8厘米,小枝密生棕褐色细刺,易与匙叶五加区别。

灌木,高1—2米;枝灰棕色,软弱呈拱形下垂,小枝节间密生棕褐色刚毛状细刺,刺稍下向(照2)。叶有小叶5,稀4—3,叶柄长1—10.5厘米,通常有直刺1—2,稀3;小叶几无柄,纸质,倒卵状椭圆形或椭圆形,长0.5—5厘米,宽0.3—1.8厘米,先端尖至短渐尖,基部尖,上面深绿色,下面淡绿色,两面无毛,边缘除下部1/3—1/2外有钝齿,主脉在上面疏生刚毛,下面疏生无腺细毛,侧脉4—6对,上面较明显,网脉不明显。伞形花序单个着生在短枝顶端,直径1—1.8厘米,具花12—16朵;总花梗长2—8厘米,无毛,少数在靠近中部有1朵花;花梗长3—7毫米,无毛;花黄绿色;萼长约1.5毫米,无毛,边缘4—5齿裂,裂片三角形;花瓣4—5,三角状卵形,长约2毫米,开花时反曲;雄蕊4—5,花丝长2—3毫米;子房4—5室;花柱4—5,长约1毫米,基部至中部以上合生(图1:3)。果实球形,黑褐色,直径6—8毫米;宿存花柱长约1毫米。花期3—4月,果期6—9月。

浙江 (Zhejiang): 临安 (Linan) 天目山老殿附近,海拔1000—1200米,方尚土 (S. T. Fang) 80001; 杭州药物试验场引栽,薛祥骥 (X. j. Xue) 80002 (Typus, FUS); 浙江医科大学百草园引栽,方尚土 (S. T. Fang) 80003 [存浙江医科大学药系 (Herb. Univ. Medic. Zhejiang. Conservatur)]。